

Veilederprosjektet for klimabudsjett og Klimabudsjett i Hamar

Lise Urset, fagleder miljø og klima, 20.11.20

Hamar kommune

Hvorfor lage en veileder?

Mange kommuner vil innføre klimabudsjett, men det finnes ingen nasjonal veileder

Klimasatssøknad februar 2019

Tilsagn juni 2019

Oppstart høsten 2019

Prosjektgruppe: Oslo, Hamar og Trondheim

Formål

Prosjektet skal utvikle en veileder og gjennomføre kurs for å utvikle klimabudsjett.

Dette skal vi gjøre gjennom å veilede kommuner og fylkeskommuner i deres arbeid med å utvikle klimabudsjett.

Arendal, Alta, Vågan, Sarpsborg, Vestland fk, Viken fk

Kommune-Norge skal lære om klimabudsjett

- Veilederen har vært på høringsrunde, skal ferdigstilles i løpet av neste uke
- Publiseres på KS sine nettsider rundt nyttår
- Prosjektet inviterer inn hele kommune-Norge til konferanse om klimabudsjett som styringsverktøy – **onsdag 27. januar klokka 12.00.**
- Kurs og opplæring i klimabudsjett våren 2021

Hva er et klimabudsjett?

- Prosjektet har valgt å definere klimabudsjett som et styringsverktøy for å nå vedtatte mål om klimagassreduksjon
- Klimabudsjettet er en integrert del av det ordinære budsjettet (handlings- og økonomiplanen)
- Astrid Landstad (prosjektleder i velderprosjektet) presenterte prinsippene for klimabudsjett på det forrige webinarret til Osloregionens klimaskole – opptaket er tilgjengelig

Hamars klimaarbeid

- Tydelige politiske klimamål fra 2016 – bestilling om klimaregnskap
- 2017
 - Utarbeidelse av klimaregnskap – viktig for å skape forståelse av utslippsbildet
 - Ny kommuneplan – 40 % reduksjon i klimagassutslipp innen 2030
 - Første klimabudsjett vedtatt i desember
- 2019
 - Ny runde med klimaregnskap - VAR
 - Ny Kommunedelplan for miljø og klima vedtas
- Har med tiltak for indirekte utslipp i klimabudsjettet, men har gått bort fra å prøve å beregne effekt av de.
- Har nettopp levert vårt fjerde klimabudsjett

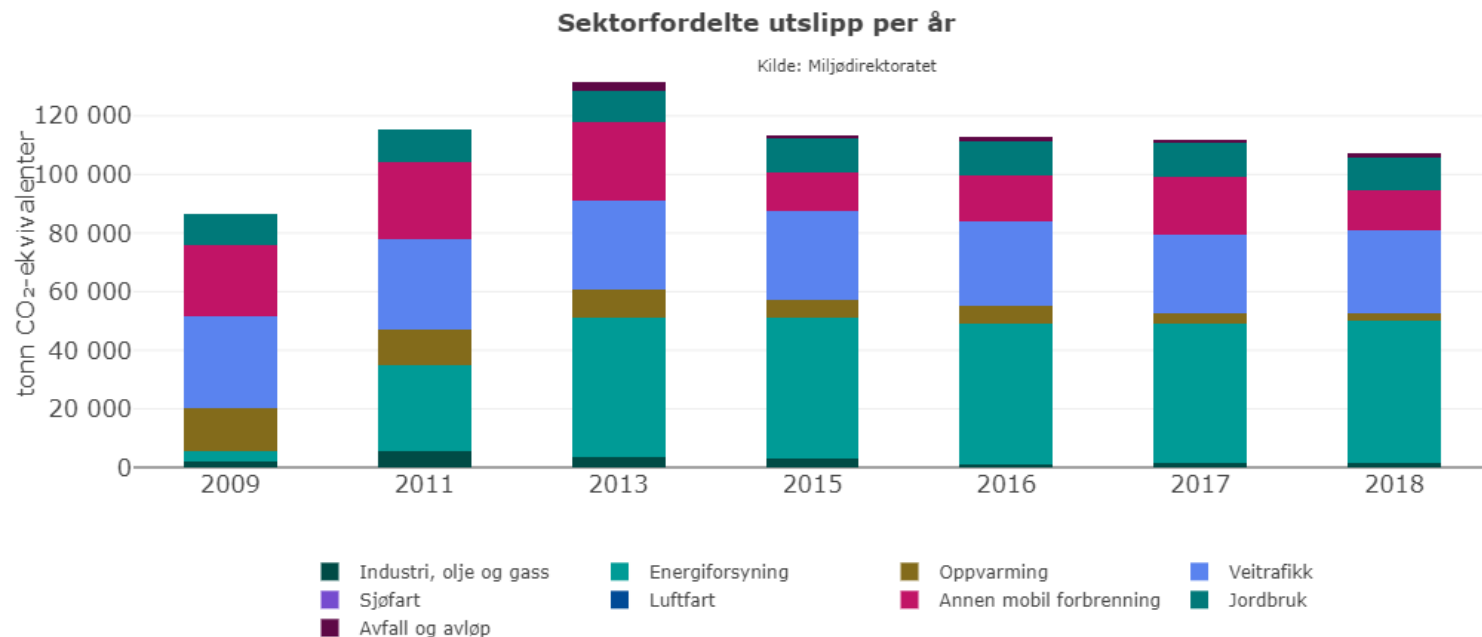

Klimaregnskap

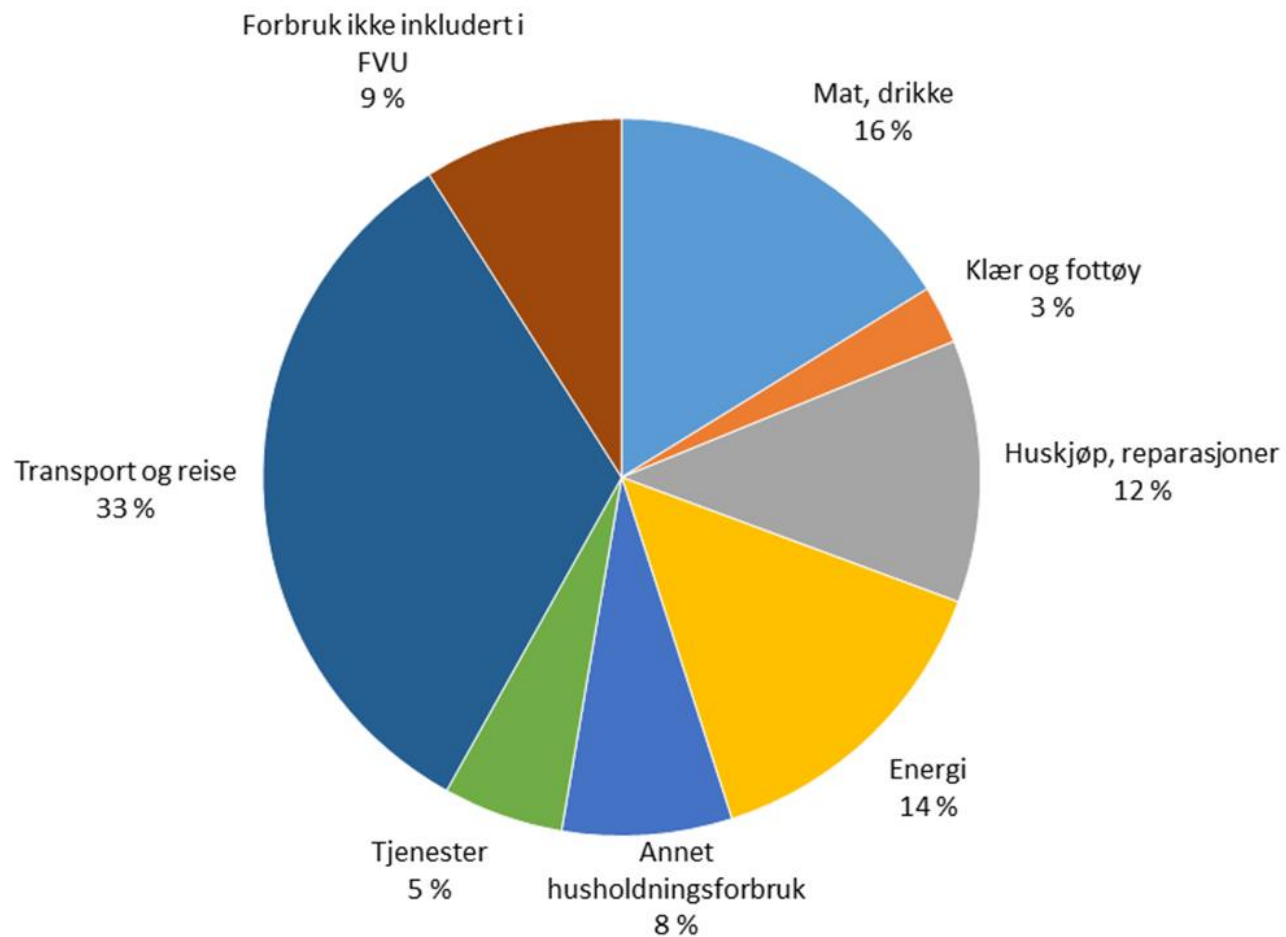
- Lagde et tredelt klimaregnskap i 2017
- Direkte utslipp fra Hamar kommune som geografisk enhet – 107 000 tonn CO2-ekvivalenter
- Klimafotavtrykk for Hamarinnbyggerne – 270 000 tonn CO2-ekvivalenter
- Klimafotavtrykk for Hamar kommune som virksomhet – 32 000 tonn CO2-ekvivalenter i 2018

Direkte utslipp

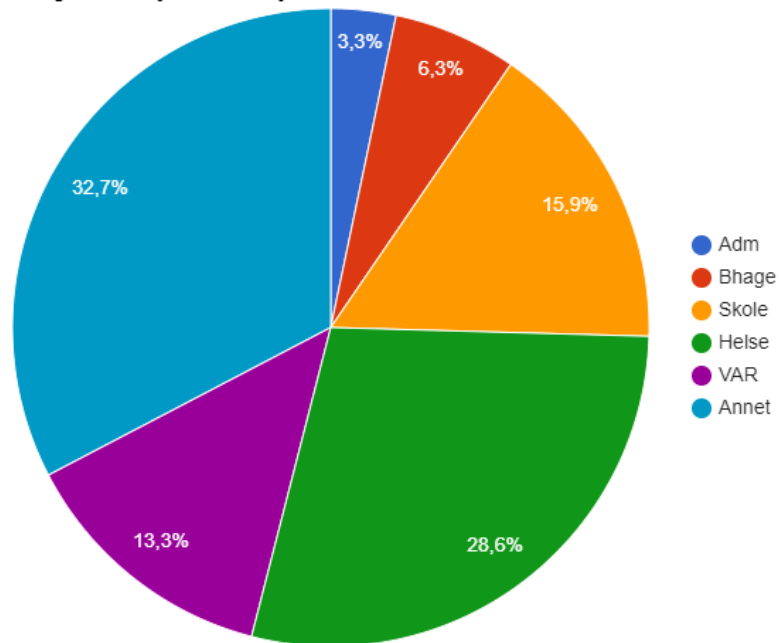

Klimafotavtrykk for Hamarinnbyggeren

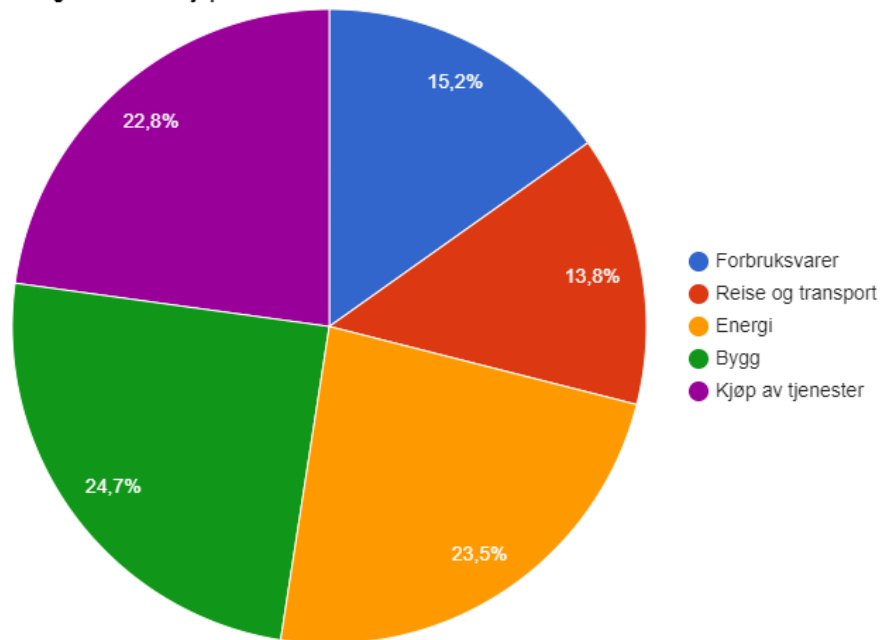

Hamar kommune som virksomhet – klimafotavtrykk drift

Bidrag fra ulike tjenestefunksjoner

Bidrag fra ulike innkjøpsarter

Hamars første klimabudsjett

- Asplan Viak lagde et grunnlag til Hamars første klimabudsjett – hvilke tiltak skal til for å redusere utslippene med 40 %. Det var nyttig, men vi bruker ikke det tallmaterialet nå. Vi regner ikke lenger på tiltak for å redusere indirekte utslipp siden tallene er for usikre. Men – har vært en nyttig erfaring!
 - For Hamar kommune som virksomhet er det mulig å redusere utslippene med 40 % innen 2030
 - For Hamar som geografisk enhet er det veldig vanskelig å redusere med 40 %.
- De to første årene var klimabudsjettet vedlegg til handlings- og økonomiplanen

Hamars klimabudsjett

- Vi bruker veilederprosjektets definisjon på klimabudsjett:
 - Klimabudsjett er et styringsverktøy for å oppnå målfestede kutt i klimagassutslipp.
 - Klimabudsjettet gir en oversikt over kommunens utslipp og viser hvordan utslippsmålene skal nås, hvilke tiltak som blir iverksatt og **hvem som er ansvarlig for gjennomføring.**
- I fjor fikk vi Framsikt som økonomiplanverktøy – med klimabudsjettmodul
- Vi har fått lov å være med å videreutvikle klimabudsjettmodulen i år og neste års klimabudsjett vil se veldig annerledes ut sammenlignet med årets. Mye ny funksjonalitet!

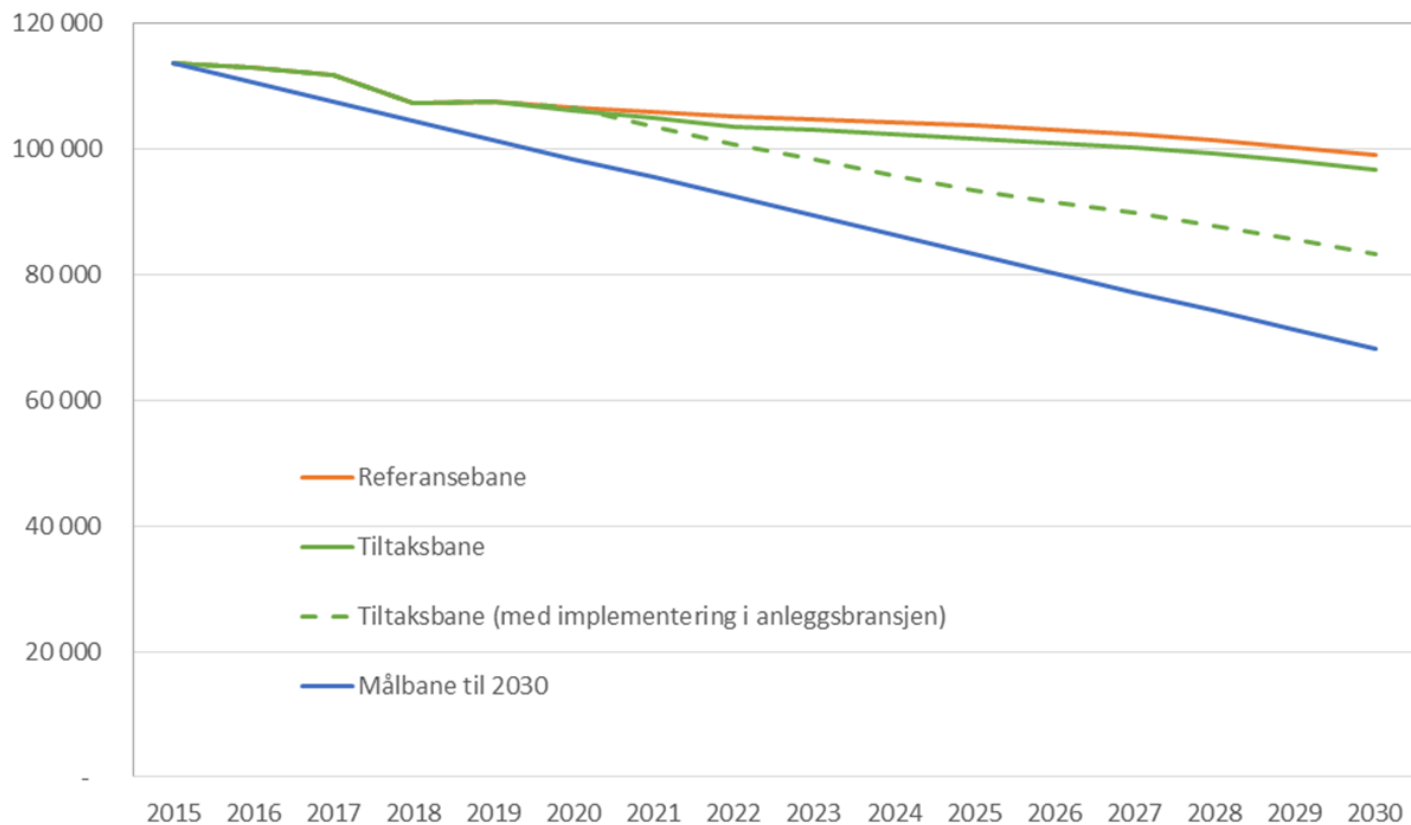

Hamars klimabudsjett

- Innledning
- Om klimabudsjettet
- Status – statistikk over utslipp
- Prioriterte områder i klimabudsjettet
- Tiltakstabeller (ut fra Framsikt sin mal)
 - Tiltak innen direkteutslipp som er effektberegnet
 - Ikke-kvantifiserbare tiltak
 - Tiltak for indirekte utslipp
 - «Eksterne tiltak» (foreløpig uten effekt og kostnad)
 - Utslipp og opptak fra skog og annen arealbruk (effektberegnet)
- Opererer innenfor flere systemgrenser

Referansebane, tiltaksbane og målbane (40 % reduksjon fra 2015-tall)

Klimatiltak

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Sektor	Kilde	Reduksjon 2019	Reduksjon 2020	Reduksjon 2021	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Langsiktig reduksjon
1. Utskifting av fossile tjenestebiler til elbiler	Veitrafikk	Personbiler	20,0	123,0	209,0	295,0	295,0	295,0	295,0
2. Gållåsholmen - utnyttning av deponigass	Avfall og avløp	Avfallsdeponigass	0,0	0,0	147,0	139,7	132,7	126,1	90,0
Sum			20,0	123,0	356,0	434,7	427,7	421,1	385,0

Beskrivelse klimatiltak

1. Utskifting av fossile tjenestebiler til elbiler

I løpet av 2021 skal Hamar kommune kun ha utslippsfrie person- og varebiler. Prosjektet startet i 2016 og nå er det anskaffet 85 elbiler av totalt 170 biler.

Finansiering

Prosjektet er finansiert som eget investeringsprosjekt med en ramme på 5 millioner i året.

Indirekte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2021	Totalkostnad 2021-2024	Sektor	Kilde
01. Fullføre og opprettholde miljøsertifiseringen av kommunale enheter	100	400	Miljøledelse	Annet
02. Legge til rette for miljøsertifisering av bedrifter og organisasjoner i Hamar	10	40	Miljøledelse	Annet
03. Stille krav om miljøsertifisering og andre relevante miljøkrav ved valg av leverandører til kommuneorganisasjonen		Innkjøp		Annet
04. Utarbeide klimakriterier for vurdering av klimakonsekvenser i plansaker	100	100	Arealbruk	Annet
05. Stille klimakrav i reguleringsplaner		Arealbruk		Annet
06. Miljø- og klimavennlig materialbruk i kommunale tjenestebygg		Bygg		Annet
07. Alle nye kommunale tjenestebygg skal bygges med plussstandard		Bygg		Annet
08. Installering av solenergianlegg	2 000	8 000	Bygg	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning
09. Gjennomføre energioptimerende tiltak i eksisterende tjenestebygg		Bygg		Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning
10. Innføre utvidet energi- og materialgjenvinning innen utvikling og drift av vann- og avløpsnett		Avfall og avløp		Avløp
11. Gjennomføre informasjonskampanjer innen renovasjon		Avfall og avløp		Annet
12. Tilrettelegging for økt ombruk av varer		Avfall og avløp		Avfallsforbrenning
13. Øke andelen til materialgjenvinning fra innsamlet avfall		Avfall og avløp		Annet
Sum	2 210	8 540		

Klimabudsjettprosessen

- Eier av klimabudsjettet er eier av HØP
- Klimabudsjettet er fullt ut integrert i HØP – ansvars plassering, finansiering og rapportering er direkte linket sammen fra 2021 (hvis alt det tekniske fungerer...)
- Klimabudsjettet utarbeides av en tverrfaglig gruppe – kompetanse om økonomiplanprosessen, økonomiplanverktøyet, økonomi, analyse og statistikk er vel så viktig som klimakompetanse.
- Et klimabudsjett skal være bærekraftig – også for kommuneøkonomien – kost/nytte – og sosialt
- Dialog om tiltak – enhetene bør ideelt sett spille inn klimatiltak selv. Sånn det fungerer nå så har jeg kontakt med nøkkelfunksjoner i organisasjonen og sørger for at vi sammen kommer fram til aktuelle tilnærminger og tiltak.

Kommunedelplan for miljø og klima vedtatt 25.09.19

- I 2030 har Hamar engasjerte innbyggere som lever miljøvennlig
- I 2030 tar alle samfunnsaktører i Hamar miljø- og klimavennlige valg
- I 2030 er Hamar et klimatilpasset og trygt lokalsamfunn
- I 2030 har Hamar et rikt natur- og kulturlandskap
- I 2030 har Hamar et godt livsmiljø
- Forutsetninger:
 - **I 2030 er Hamar en bærekraftig kommune hvor det er lett å leve miljøvennlig**
 - **40 % reduksjon i klimagassutslipp innen 2030**

SOM DERE ALLE VET:
KLIMAUTFORDRINGENE
ER KOMMET FOR Å BLI.

DET MÅ VI
FORHOLDE OSS
TIL.

DERFOR LEGGER VI
I DAG FRAM EN AMBISIØS
KLIMAPLAN SOM FORPLIKTER
OSS TIL Å ØKE KLIMASATSINGEN
VÅR MED 100 KLIMAPROSENT
FRAM MOT 2030.

SATSINGEN
PÅ HVA?

PÅ Å SNAKKE
OM KLIMA.

Takk for meg!

lise.urset@hamar.kommune.no